

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Q. Septimii Florentis Tertvlliani Carthaginensis
Presbyteri, Opera Qvæ Hactenus Reperiri Potvervnt
Omnia**

Tertullianus, Quintus Septimius Florens

Coloniæ Agrippinæ, Anno M. DC. XVII.

Emvndi Richerii, Doctoris Theologi, Notæ In librum Tertulliani de Pallio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71872](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71872)

EMVNDI RICHERII, DOCTORIS THEOLOGI, NOTÆ

In librum Tertulliani de Pallio.

Tibi alibi in Africa Tyrios. Nota scri-
pta est, quod Tyrios sunt aliorum de hoc loco referen-
do consuetudo: quod simile autem est in
Africa, ex tali alicuius notatione, in Ter-
tulliani contextum irruptisse: sicut in Ty-
ris, ubi est Phoenicia, non Africa: Aliquan-
do existimant autem figurate ostendere
Tyrios Tyrios appellari posse, quoniam Car-
thaginenses originem suam à Tyrio repetunt. Et si idem pro-
prium vestimentum cum Carthaginensibus veterentur, sicut videmus Chris-
tianos, eo quo Græcorum pallio se obtegunt, Græcos fuisse nominatos.

1. At cum seculorum fortium dominia fortuna, &c. Esit lo-
quetur manuscriptorum testimonium, seletam hanc ita emendasse: At
cum seculorum fortium variati vna, viri docti prædicent, anti-
quam rationem seculorum, eorum emendationem idcirco proponendam
duco, quia alibi ob Carthago, aut ab antiquo mente aliorum præse-
ferat: imo longe plerumque illustratur hæc reprobatio: Certum
enim est, Tertullianum, ex veterum sententia, ostendere, voluisse
his de rebus, quod non solum vobis, sed etiam Platonem, qua
de causis Plinius lib. 2. cap. 7. fortunam inquit omnia expensa, om-
nia fertur accepta, & in toratione mortalium, sola vtramque
paginam facit.

2. Vt inuenio non fastidium exemptis. Hic locus, omnes Ter-
tulliani interpretes vehementer exercuit, neque vllum adhuc vidi,
qui aliquit adferret satis concinnam auctoris menti: alii de nostra
interpretatione iudicant, quomodo Septimii institutum congruere ar-
bitratur: ostendit enim inueteratum illud & immortale adum, quo
Romani & Carthaginenses inter se contendebant, temporis dicitur
nitate in contrabuisse, ut et tandem aliquando, hi cum Romanis in gra-
tiam redierunt. Et in hoc emendatione, qua natione, inueterato illo adu-
sod non Romanorum fastidio, sed imperio, excogitatis sunt Carthaginien-
ses, quia populi Romani legibus se imperio adhuc subiacebant. Ca-
terum in his verbis, Vt inuenio non fastidium exemptis, notare de-
bet bellum inuenio, vel pacem inuenio, quæ si dixerit, vobis inue-
nio fastidium iniuriarum exemptis.

3. Et longas Caesaris moras. Verba hæc de mora & tempore quo
C. Caesar recessit in Africa, vel bellum contra Pompeii liberos suscepit
conferre omnes alii intellegunt: ego probabiliter ad Augustum Ca-
sarem referri posse existimo, ut sensus sit, libertatem sero admodum
Carthaginensibus concessam ab Augusto Casare, quoniam longum tem-
poris intervallum à Carthagine excedit in hac locum admodum diem,
quæ tua ferenda roga Carthagine in sebus tributum est, decurrit: adde
præterea moram omnem, et si nullam, maximam tamen & permo-
lissimam esse iussit, & desiderari: Et ut ait Plautus, bilem in nasum
conctio.

4. Tertullianum, ut Josepho Scalgerio asseritur, & legendum puto
vestitrahum, aut vestitrahum, ut ad Mercurii historiam aristem
deglubentis, de qua paulo post dicemus, alludere videtur. Aristem
vestitrahum, aut vestitrahum dicitur, quia materiam texenda ve-
stitibus percommodam trahat & suspiciat.

5. Ne Penicum inter Romanos. Locus mende suspectus, & ut
explantur in Penicum, diuisim legendum, & per figuram Ter-
tulliano familiarior, subintellegendum verbum aliquod censore: sic ita-
que in integrum restituo, ne Penicum inter Romanos aut erubesci-
cant, aut dolent, sub auditu verbo fuerint, aut verba buncurcisi quis
in Penicum pro Penicum legere velit, quidam Græcorum imitatio-
nem, apud quos nomina etiam propria virorum & mulierum inuenerunt
in vna, ut Paganum, Glycerium &c.

6. Ipse quem Plato estimat. Platonem existimant in quoquoque
genere verum, aliquid esse primum & excellentissimum, quod esse cau-
sa, regula & exemplar aliorum videmus, vultu nominant, eoque per
excellentiorem autem, ut ad hanc, excogitatis sunt, hoc est, ipsum quoque se-
cipia, & semper excellentem vocant: que certum est Florentem nobis
respondeat, & idcirco in l. 1. s. a. ventalibus literis excelsitudo censuit
videndum Plato de republ. & Arist. cap. 6. lib. 1. ad Nicomachum: ve-
rum quæ hic de vniuersi mundi mutabilitate attestatur, sicut conformia
sunt quæ habet Arist. lib. de mundo ad Alexandram.

7. Nullam Delos. Hæc referenda esse duco ad fabulâ vel historiâ,
de Delo insula stultante, quæ propterea Græci vobis nominant
quæ de re videndum est Pindarus apud Strabonem lib. 9. quoniam locus
ille inter Pindarus opera non extat: consulendum Plinius li. 2. c. 12.

8. Hucne Samos. Iacobus Pannellius contexturam sequi, quam ab

antiqua lectione recedere, & more aliorum nescio quæ forsitan ab au-
thore proposito aliena, inuenerit malui.

10. Non in Atlantico. Quod hic augurer nescio, & quamquã mi-
hi compertum sit, litigua Dorica apud pro rido resparsi, id est, litigui
gaudere, at tamen Tertullianum ita loquutum fuisse, tametsi id præ-
senti loco apprimè conueniat, affirmare non adeo velle imò videtur,
liticus sine in salum quandâ desiderari in mari Atlantico, quam mul-
ti nouum esse orbem à Christophoro Colombo repertum, probabiliter
existimant, quia hæc mundi pars, Asian & Africanam magnitudine
& vastitate æquat vel superat.

11. Et solus audiebat. Verbis honestis impietatem Sodomitarum
adumbrat: semper ego locum hunc corruptum, ideoque ita reforman-
dam censui, & scelus audiebat, vel potius & scelus odio habebat.
Nam in sacris litteris per vobis dicitur Deus dicitur gemiti & se-
lara hominū exaudire. Quod si quis lectione antiquam, ut sacra lecta
est, velit retinere, sensus erit Sodomitas filii filii, quo Deo, ad Angelos, non
parum hominum voci credere, & ad scellare voluisse, quod maximum
est scellat, ac idolatriæ & aridandi peccato comparatur, i. Reg. 11. v.

12. Iam inde à Nino Beli progenie. Locus valde implicatus, cui
licet adferemus si duplicem de regnorum & monarchiarum origine
opinionem constituerimus: prior veterum ethnicorum, qui Ninum
primum fuisse monarcham autumant, si nobis aut & mundi historie
patent, inquit Septimius, ut reuera patet, quia diuina lætiamus,
comperimus Ninum non fuisse primum Regem, sed Nimrod, qui cen-
tum viginti annis Ninum præcessit, & primus omnium regnauit.

13. Cogitans omnia sibi domum. Puto nos germanum huius loci
sensum à quo alii longe aberrant, elucisse: etenim post Ipsi, cap. 66.
Tertullianus designare videtur, Ninum esse, quod bis inuenerunt, ut con-
firmat Aristoteles libro de mundo ad Alexandrum: ex quo infertur
Deum nullam mundi, hoc est domestici sui partem negigere, aut in-
cultam deserere debuisse, cum præsertim eorum sic sedes, & terra sca-
bellum pedum Dei hinc effugium esset, ut diuersas colonias ducere vo-
luerit, & frequentes populos quæ feræ ac quibus veltas fuerunt, ad
alios mundi plagas excelendas & inhabitandas, destingeret.

14. Præcæntis imperii triplex virtus. Triplex hæc in præri vir-
tute de Senere patre, Antonino filio, & Claudio Albino Imperii con-
sore interpretatur Pannellius: at nisi vult fallor, hoc probabiliter ad
Seuerum, & duos eius filios, Antoninum, & Getam referre possimus,
ut etia hæc Tertulliani verba argunt, traditaco omni aconto ho-
stilitatis, ex seculo & rubo subdole familiaritatis, quibus certum est
Claudius Albinus, æque ac Pescennium Nigrum intellegi, quia ut re-
stemouit Luceanus, Omnis potestas impatiens confortis erit.
Præterea ipse enuentus id satis confirmat, quoniam Seuerus anno quarto im-
perij sui, Albinum medio sustulit, & filios in consortium & administra-
tioni imperij admisit, ut his alius verbis putatur innuere, Deo tot Au-
gustus in vnum fauente: qui contextus, filius Seueri, quæ Claudio Al-
bino melius videtur cogruere, adde, præclara Seueri iustitia, quæ hic à
Septimio recensionem non vult, & superflite Claudio Albino promul-
gata fuisse, quia statim post Nigri interitum ille à Seuero Pertinace
prefiguratus est.

15. Quot censui transcripti. En instituta politica Seueri, qui Xi-
philio & Spartiano in vita Seueri referuntur, princeps fuit optimus
ac leges reipublice admodum salutare publicæ, adeo ut factus sit il-
lum aut nasci, aut omnino mori non debuisset indicari, præterea quod
perniciosus esset reipublice, paulo tamen crudeliter quam par fuisse.

16. Quod ordines illustrati. Iacobus Pannellius, hoc de ordinibus
militariibus interpretatur in vita Tertulliani: Iohannes Mercorius de
senatu Romano: at ego verbum huiusmodi, quot populi propagati, in
eam inducor sententiam, ut existimè id reuera esse intellegendum
de coloniarum ordinibus, cuius nempè & decurionibus: nam populos
propaginare Tertullianum, idem est quod alii colonias ducere: ordines
per se illustrare, curias & decuriones constitueret: in colonis autem &
municipiis, curias in partibus minoribus constituit: decuriones vero
quæ senatoris erant, ex quibus magniferas coloniarum, diuinitati
scilicet, adile, & dilatatoris erant ab antur, magnique immunitatibus
& privilegiis ab optimis principibus donabantur: & hoc videtur in-
nuere, dum ordines illustrati à Seuero demum sunt.

17. Et quidem de cataclitibus &c. Vides traxerunt omnibus Tertullia-
ni interpretibus ab ipso Tertulliano ex illam: Iacobus Pannellius in
cataclitibus ita explant, ut Florentem nostrum plummam panni cum
stratis & lectis mollioribus conferre putet: Mercorius arbitratur
Septimium indicare plummam panni politam, obduclam, & occlu-

samef.

TERTULLI OPERA

A *fam esse, ut nullus in eius collo hiatus appareat: qui ad pauci colorem Tertullianum verba referant, meo iudicio, proprius ad scopum accedunt: Theodorum Marcellum virum doctissimum aliquando suspexit care consilii, quem in ea esse sententia admiraverit, ut legendum conserit de cataclitico, quo vocabulo colorem variatum, & vndulatum intelligebat: Ego diu multumque dubitavi, an locum hunc ex alterius loci collatione, qui est apud Apuleium li. 11. a. nisi emendare, an vero Apuleij contextum, ex hac Florentis nostri lectione restituere deberem: ita habet Apuleius, amoenus lectissima inuecurtis, velle nitua & cataclitica prantens sequatur chorus, quo l. 20 vultu cataclitica, non quidem ita ex r. g. m. d. d. n. quod est, occulderet, sed a verbo g. m. d. d. g. inundo, itrigio, abluo deducit, atque etiam longe aliud significare videtur, quam Beroaldus & Mercierus putarunt, colorem scilicet dilutum, floridum, & clarum, vulgo dicimus couleur vif, couleur eclatante, cui surdus, fuscus, pressus, aut nigricans color opponitur, couleur sombre, & fort charge: de quo genere coloris agi à Tertulliano rebus conuincam necessarium, cum enim purpureus color, ex rubro & carulo componatur, utque coloris Tyrii aut purpurei species existant, lucidus, fuscus & inter hos duas melius, compertumque sit omnibus, collum pauci esse coloris purpurei nigricanti, qualem fere videmus esse colorem violarum maritimarum, ceterum violae brun & fort charge: oportet Tertullianum designare voluisse, plumam pauci, esse conchyliati, obcuri & depressi coloris: quare à cataclitico genere & natura colorum id erit quod Latine dicitur pressus, adstrictus, fuscus & obsecus color: quid autem sit color pressus, docet Plinius li. 35. cap. 6. dum quandam sinopidis speciem pressorem constituit, ut rouge obscur, plat, fort couuert. Et proinde arbitror à cataclitico dici à Tertulliano ita ex r. g. m. d. d. n. quod est decludere, adstringere, comprimere. Quocirca auctorem nostrum quasi hac expressisset verba, ita interpretabor, quamquam à pauo pluma vestis, & quidem de coloribus Tyrii obscuris, imo omni conchylio obcurioribus: etenim nimio breuitatis studio, bis in mentionem purpure aut conchyliati coloris incidere noluit, sed id cogitandum lectori reliquit. Aliam insuper coniecturam adducam, aliquando enim contextum hunc ita adduc posse interpretari conuenit, ut Tertullianum plumam pauci florere, aut splendere instar coloris purpurei constricti, aut depressi demonstraret, quo enim plummam aliquis depressit, eo & lucidior est.*

B *18. Nam cum illi coloris proprietates vna sit, &c. Causam mutationum diversarum chameleontis iudicare videtur: philosophi enim docent, quicquid aliud admittit, debere esse in potentia ad illud quod recipit, sicut oculus nullum actu colorem, omnes potentia continet, & ubi alicuius habet actum, probe de aliis sentire nequit, ut in rege laborantium compertum est, quibus propter nimiam bilis suffusionem, omnia flaua & auarata videntur. Cum ergo chameleon pellem glaiaram, leuigatam, & transparentem habeat, sitque in potentia ad varios colores, tanquam speculum aliquid ad diuersas imagines excipiens, mirum esse non debet si omnium rerum colores, quibus adhaerit (albo & rubro exceptis) statim induat: nam albo & rubro colore suffundi aut efficitur non potest, eo quod illos iam actu continet: album quidem propter pellem lucidam, nimisque aere & vento distentam: rubrum autem forte, quia pulmone ingenti, & exiguo sanguine animalis istud praeditum est.*

C *19. Et Afer legit ca. Qui Afri nomine historiographum, aut alium quempiam priuatim interpretantur, toto errant caelo, ut etiam ille qui locum hunc menda insinuat, & nescio qua de magna Deorum matre inuehit: ipsius auctoris testimonio nihil immutandum, periculum hanc de Afria & Carthaginiensibus explicandam esse demonstrat, quia inquit Tertullianus, cedo iam de vestro à Carthaginiensibus, & ea in medium adduco, qua omnibus Afria trita & peruulgata sunt.*

D *20. Dignibasse ouculam. Non nouum est Tertulliano in vocabulis literarum vnam pro alia, Graecorum more, substituere, ut hoc in loco dignibasse pro deglubasse usurpauit: quo verbo antiquorum morem adumbrat, qui ut Plinius auctor est li. 8. cap. 48. non ronebant, sed uellebant: ac deglubebant oues, qua ex consuetudine uellebris nomen exitit: uidentur Varro, lib. 4. de lingua Latina.*

E *21. Saccæ fuggellus. Sola Septimio familiare esse existimabam fuggellus pro pallio & indumento usurpare, sed Claudius Bouliantius Balga, magni illius Lipsii discipulus doctissimus, me monuit, veterem etiam Glossario, fuggellum duo significare: 1. q. d. indumentum, & locum ex quo habentur orationes ad populum: quantum vero ad utrumque attinet, quorum hic meminit auctor, uidentur esse Scalliger in Festum & Varro nem.*

F *22. Qui picidic rugas ab exotido formet. Toga figuram nobis depingit, & quantum solitudinem habitus iste requireret, declarat: hoc autem ut facilius perciperentur, quamcumque ab aliis auctoribus de Romanorum toga expressa sunt, hic accumulanda censui. Primo quidem satis constat ex Fabio lib. 11. cap. 3. genus hoc indumenti potius ad pallii nostri, quam ad alicuius vestis speciem casum & consutum fuisse: figuram enim erat rotunda, manibus carebat, & quo magis distingeret, surgeretque, nulla constringebatur Zona: adde praeterea nullam fuisse togam minorem sex uiculis aut cubitis, si Porphyrio Horatii interpreti in librum Epod. Ode. 4. ad sentiamur: prout aut qui q. animo aut diuitis plus aut minus tumebat, eo & vastiore profusoremq. togam gestare consueuerat, quoniam hinc vestimenti splendor & dignitas, in rugarum, tabularum, sinuumq. austerorum uarietate & artificio, eminebat: quod artificio tum ab ipso Tertulliano, tum ab Apuleio li. 11. A. nisi, signum uimbonis con-racti, tabularum congregatio cabulara, & alius eiusmodi nominis, appellatur, quibus ita praemissis*

me ad exprimendam togæ figuram, & singulas eius partes explicandas libenter accingo, ac seruatum ab auctore nostro ad hunc usque.

Icon Senatoris togati.

A *R V G X in riliariam formam, hoc est, in longum diducta & extensa.*

B *Tabulat ut toga, tabula autem est latitudo & amplitudo uisusque ruge, quaedam tabula effigiem repraesentans.*

C *Altera pars anterior togæ, ab humero & brachio iussit propendens, & magnum illius sinum anterior efficiens: sinus autem uocant eam togæ partem, quæ genua & pedana cooperit, gremioque efficit: est enim uarij sinus & complicationes in toga existunt, tamen hoc pars proprie & per excellentiam uocatur sinus, quam Iulius Caesar, uulneribus aduersariorum confusus, ut bonestius caleret, & partem inferiorem corporis uelaret, manu sinistra apprehendit, & ad ima crura deducit, ut auctor est Suetonius c. 81.*

D *Toga ambitus, à collo & ceruicibus pendit, & se hinc in curruque latet, & parte anteriorem corporis, aequaliter diffundit: Si quis altera pars togæ in leuam, ad sinum & normalis angulis, altera uero ut tabulatium, quod in dorsum reuocatur, contingeret, ad manum dexteram ita propendebat, ut manus dextra cum brachio, ad sinum, motum, & gestum corporis, libera & expedita relinquatur, nisi forte primo anno, quo adolefcentes uirilem togam induebant, quia, sicut Cicero pro Caelio, toto illo tempore, brachium utramque intra togam inuolutum & cohibitum continebant, nec illis fas erat manus extra togam exereere, hocque, ut modestiam desideret.*

E *Tabulatium, ex dextero latere toga prociatum, reuocatur in tergus, quo brachium & manus dextra soluitur & explicatur ad omnem usum relinquere.*

F *Sinus, siue pars anterior togæ, iugulum & pectus quodammodo munus, ac in formâ balnei aut cinguli cuiusdam, à dextro in sinistri humeri obligi, circumducitur, ut nec stragulet, nec distuluit, inquit Fabius.*

G *Normalis angulus Quintilianus, à sinistri brachio emergit: toga enim à manu laua in dexteram diducta, magni alicuius anguli figuram præ se ferebat.*

H *En pars anterior tunice, qua toga minime obtegatur.*

I *Nihil officij aduigilo. Locum hunc de iurifecti salutaris officio interpretati sumus, qui sub galli cantum adiuuati sunt à consularibus, ut de cet Horatii: i. Sermonum r. Claudius Bouliantius iam ante à me laudatus, & primo ordini Cardinalitatis profectus, intelligendum censet de togatorum studio & sollicitudine, qui summo mane optimatum fores, ut salutationis munus & officium toga patronos & optimates adimpleret, obsequant: quam consuetudinem probe, neque tamen huic loco satis conuenire arbitror, quoniam Tertullianus præstantiora toga officia, non illa obcura & fortidare censet.*

J *Cancellos non adoro. Legendam autem Cancellos non ad dicitur: est enim setam pratorum dignitatis & dicitur, sicut in dicitur, sa & eos à pratoribus longius areuisse, propterea quod magistratum fasces & insignia uiderent, aut reuereri non possent, ut tamen de cancellis & fori repugalia adorandis, etiam apud Agathin Scythianum uisisse memini: adorari autem cancellos Gallicæ die uua le baret, prendre place au barreau, quod magno cum studio, et impetu quodam à Patronis non sibi fieri an imaduertit.*

K *Soleo de qualibet ara, vel margine. Veteres medicum ex templo, tum ex trigono, quod dicitur, proferebant: ex templo, qui auctore Plinoli. 29. c. 1. de uisibus erat, ut qui morbo fuisset liberatus, historiæ totius periculi & auxilium in aede doctæ & præcipue Apollinis*

A aut Aristoteli appendere, ut similitudo postea ad medelam profice-
ret: quibus ex tabulis Hippocratem, clinisem medendi rationem in-
stituisse idem refert Plinius: Ex trinito distans est chlostrum medici,
quando nitida pharimaca & veneta, quia ex herbis, plantis, lapidi-
bus, frugibus, & aliis rebus in modis, communis & facili usque passis
assumebant: quorum exemplo dum ista morum nefariorum propa-
dia aperit Tertullianus, de trinito & margine: de templo autem &
ara medici consistit, quando idololatram & falsam religionem eth-
nicorum in Apologético confutat.

26. Delectatio terrene bestia & edentula. &c. Hic ego tribus
de causis Francisco Innio assensior, & Tertulliani verba de Pollutione,
non de mutans interpretor: quoniam enim murens in locis aqua
caerentibus more anguillarum serpsant, & aliquantulum etiam extra
aquam vivunt, tamen bestie sunt aquatiles, non terrena: secundo
dentes habent longos, acutissimos & recurvos, non solum in maxilla,
sed etiam in palato, sicutque morsus ferissimos & trucidant: tertio
quoniam auctor meminit terrena bestia in singulari, non in plurali
numero, quod necessarium esse videtur, si per terrena bestias, muranas
non Pollutionem designare voluisset. Quod autem Pollutionem bestiam e-
dentulam exanguem & excoriam nominat, mirum nihil est, cum
hominis non se belluarum more, dentibus, unguibus aut cornibus
vari & protgere soleat.

27. Elinguis philopphia vita contenta est. Offendit doctrinam
Evangelicam non in persuasibilibus humanæ sapientie verbis,
sed in ostensione spiritus & virtutis Dei positam esse, cap. 2. prioris

E ad Corinthios, quia, ut recte docuit Tertullianus discipulus de bono
patritie, Christiani non tam verbis quam factis philosophan-
ter, nec vestium, sed virtute sapientiam præferunt, & virtutum
conscientiam magis quam iactantiam norant.

28. Primas numerorum harentius: Ad eruditum pulverem
Mathematicorum alludit, de quo passim Marcus Tullius meminit,
presterim 2. de natur. deorum. & 5. Tulul. Humilem (inquit) ho-
muncionem a pulvere & radio excitabo: antiquus enim arena
& pulvere loco palimpsesti aut carte delictis viri consueverant, ut
recte post Brodaum h. i. miscellaneorum cap. 1. notavit Iunius: sicutum-
que est. Archimedi in ipso pulvere erudito occupatum, a multibus
Romanis qui Syracusas invaserant, fuisse trucidatum, ut notavit
Plutarch. in Marcelli vita.

29. Qui volaticam spectat. Mirum est quidem, cur vir eruditus
per volaticam Geometricam intelligat, cum volatica à vola, coccaua
& media parte manus, multe figuris & lineis distincta & insignita,
denominatur: in qua parte inscribenda & consideranda æquyretes
vel æquidistant omnino insulant.

30. At ego iam illi diuina scilicet. Iacobus Pamelius hac de solo
Tertulliano intelligi vult: Ego non de prinato quopiam, sed de doctri-
na Evangelica, & vniuersis Christianis interpretari debere contem-
do, ut sensus sit, pallium non modo vsus esse artium liberalium
& philopphia, sed etiam doctrina Evangelica pro-
fessurum.

Collegij Societatis Huiusmodi. 1684.

FINIS

TERTULLI
OPERA

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

421119